

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Høringsinstansene, jf. vedlagte liste

Deres ref.

Vår ref.
201101251- /AKB

Dato
19.09.2012

Høringsbrev – Endring i utlendingsforskriften § 11-4 – UDIs myndighet til å gjøre unntak fra kravet om norskopplæring i saker om permanent oppholdstillatelse

1. Innledning

Justisdepartementet sender med dette på høring forslag til endring i forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) § 11-4.

Forslaget innebærer at Utlendingsdirektoratet (UDI) gis kompetanse til å gjøre unntak fra kravet om at utlendingen må ha gjennomført pliktig norskopplæring i henhold til introduksjonsloven for å kunne få permanent oppholdstillatelse. Hensikten er å effektivisere saksbehandlingen på dette punktet. Forslaget medfører at det ikke lenger er nødvendig å avvente kommunenes vurdering av om utlendingen kan fritas fra kravet om norskopplæring etter introduksjonsloven før vedtak fattes.

Liste over høringsinstanser følger vedlagt. Vi ber høringsinstansene vurdere om forslaget bør forelegges underliggende organer mv. som ikke er oppført på lista. Høringsbrevet er også tilgjengelig elektronisk på www.regjeringen.no/jd.

Merknader til forslaget bes sendt Justis- og beredskapsdepartementet, Innvandringsavdelingen, Postboks 8005 Dep, 0030 Oslo, **innen 20.12.2012**. Det er ønskelig at merknadene også sendes elektronisk i Word-format til anne.kari.braathen@jd.dep.no. Eventuelle spørsmål kan rettes til seniorrådgiver Anne Kari Braathen (tlf. 22 24 70 81).

2. Gjeldende og tidligere rett

For å få permanent oppholdstillatelse, er det et vilkår etter utlendingsloven § 62 første ledd bokstav d, at søkeren har gjennomført pliktig norskopplæring i henhold til introduksjonsloven. UDI har per i dag ikke myndighet til å gjøre unntak fra dette kravet. Etter introduksjonsloven kan kommunen frita utlendingen fra kravet om norskopplæring, under visse forutsetninger. Det kan for eksempel gjøres unntak dersom søkeren kan dokumentere tilstrekkelig kunnskap i norsk og samfunnsfag. I så fall er vilkåret i utlendingsloven om gjennomført pliktig norskopplæring for å få permanent oppholdstillatelse oppfylt. I enkelte tilfeller ser UDI at det foreligger forhold som vil gi unntak fra kravet til norskopplæring etter introduksjonsloven. Dette kan imidlertid ikke tillegges vekt i søknaden om permanent oppholdstillatelse før kommunen har fritatt utlendingen fra kravet etter introduksjonsloven.

Tilsvarende krav til gjennomført pliktig norskopplæring gjelder for utlendinger som søker norsk statsborgerskap. Etter statsborgerskapsloven er imidlertid utlendingsmyndighetene gitt adgang til å gjøre unntak fra kravet, der det foreligger forhold som ville kunne unntas etter introduksjonsloven, jf. statsborgerforskriften § 4-3.

I den tidligere utlendingsloven (1988) § 12 gjaldt tilsvarende vilkår om gjennomført pliktig norskopplæring etter introduksjonsloven for å få bosettingstillatelse (permanent oppholdstillatelse). Det var ikke oppstilt noe unntak fra dette vilkåret, men i henhold til utlendingsforskriften § 45 første ledd bokstav b, var det anledning til å dispensere fra vilkårene for å få bosettingstillatelse etter utlendingsloven § 12 første ledd, ved "særlig sterke rimelighetsgrunner". Utlendingsdirektoratet hadde dermed en mulighet for å gjøre unntak fra kravet om gjennomført pliktig norskopplæring under gitte omstendigheter. I praksis ble det gjort unntak der UDI vurderte vilkårene for unntak etter introduksjonsloven som oppfylt. Da den nye utlendingsloven ble innført i 2010, ble kravet til gjennomført pliktig norskopplæring videreført. Adgangen til å gjøre unntak dette vilkåret dersom det forelå sterke rimelighetsgrunner, ble imidlertid ikke videreført i den nye utlendingsforskriften. Denne endringen var ikke tilsiktet, og er ikke nærmere omtalt i forarbeidene.

3. Departementets forslag

Departementet foreslår at UDI igjen gis myndighet til å gjøre unntak fra norskkravet i saker om permanent oppholdstillatelse, slik direktoratet også hadde før 1. januar 2010.

Forslaget gjennomføres ved en tilføyelse av et nytt annet ledd i utlendingsforskriften § 11-4 annet ledd. Ordlyden i bestemmelsen tilsvarer (med nødvendige omarbeidelser) ordlyden i bestemmelsen om fritak fra opplæring i norsk og samfunnskunnskap i introduksjonsloven § 17 fjerde ledd. Forslaget til unntaksbestemmelse i utlendingsforskriften § 11-4 annet ledd skal også tolkes likt som fritaksbestemmelsen i introduksjonsloven § 17 fjerde ledd med tilhørende forskrifter og retningslinjer, jf. forskrift 20. april 2005 nr. 341 om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere og rundskriv Q-20/2012 kapittel 17.5.

For å harmonisere forslaget med den tilsvarende unntaksbestemmelsen i statsborgerforskriften § 4-3, er forslaget utformet som en «skal-bestemmelse» («Det gjøres unntak fra...»), dvs. at det ikke er overlatt til UDIs eller Utlendingsnemndas skjønn å bestemme om det skal gjøres unntak dersom vilkårene først er oppfylt.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

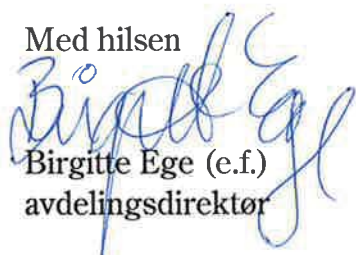
Forslaget vil legge til rette for en enklere og forkortet søknadsprosess for brukerne, samt redusert ressursbruk i forvaltningen. UDI vil måtte vurdere en ny unntaksadgang i noen av sakene om permanent oppholdstillatelse, men omfanget av saker hvor unntaksadgangen må vurderes, antas ikke å bli omfattende. UDI oppgir uansett at dette vil være mindre ressurskrevende enn å henvende seg til kommunen og avvente svar fra dem. Ressursbesparelsen vil ikke være av en slik størrelsesorden at det vil få noen budsjettmessige konsekvenser.

5. Forslag til endring i utlendingsforskriften

Utlendingsforskriften § 11-4 nytt annet ledd skal lyde:

Det gjøres unntak fra kravet om gjennomført norskopplæring i lovens § 62 første ledd bokstav d dersom det dokumenteres at utlendingen har tilstrekkelige kunnskaper i norsk eller samisk, eller dersom særlige helsemessige eller andre tungtveiende årsaker tilsier det.

Med hilsen

Birgitte Ege (e.f.)
avdelingsdirektør

Anne Kari Braathen
seniorrådgiver

Vedlegg: Liste over høringsinstanser

Vedlegg 1

